

Beszámoló jelentés a BAZ. megye Barlangkutató

Csoportjainak 1976. évi tevékenységéről.

Megyénkben a tárgyi időszakban öt barlangkutató csoport végzett értékelhető munkát. Négy csoport rendelkezik Természetbarát Szövetségi tagsággal.

E kötetlékbe tartozó csoportok jelentősebb munkáik az alábbiak:

Kazincbarcika:

K.S.E. Bükk Barlangkutató Csoport:

Tevékenységük az aránylag nem túl nagy létszámból adódóan /8-10 fő/ tulnyomórészt feltáró jellegű volt.

Kutatási területeiken jelentősebb munkavégzés: a Kisfennsík és hófőtisztás térségében folyt.

Kisfennsík: A Katowice barlangban /Ürdögkut, Kőlyuktól északra fellelhető tebersorban/.

Az impozáns felszínről nyíló aknarendszer ajtaján kibontott járatokban, egy szűkület átbontását követően cseppköves termet sikerült feltárni. A barlang további feltárása az erős felleiszapoltság miatt egyelőre nagyobb reménnyel nem kecsegtet. Sport szempontból viszont igen jelentősnek tűnik! A barlang megtekintése ugyanis az esztétikai élményen túlmenően, a különböző mászási-technikák gyakorlására kiválóan alkalmas.

Csókás térségben; egy kibányászott lócsontvázról "Patkós lyuknak" elnevezett inaktív nyelőben, több hetes bontási munkálat révén mintegy 10 m mélységig sikerült az aknarendszerbe behatolni. Itt a szintesbe hajló járat erős felleiszapoltsága és összeszűkülése a további feltárás szempontjából igen komoly problémát jelent.

Déli-Bükk: A hófőtisztás térségében fellelhető Macskalyuk barlangban az expedíciók során 40 m-t meghaladó mélységig sikerült az álfenekek átbontását követően lejutniuk a csoport tagjainak.

Fentiekén túlmenően a csoport néhány tagja több külföldi, így elsősorban lengyel barlangkutató expedíciókban is részt vett. Számos felszíni, zömében barlangismertető turát is szerveztek, s az igényeknek megfelelően, barlangi turavezetést is végeztek.

M i s k o l c .

Miskolci Bányász Sk. barlangkutató csoportjai

A csoport az év folyamán kizárólag feltáró tevékenységek folytatott. Az első félévben a munkálatok elsősorban a Hollói viznyelőbarlang közelében folytak. Két ponton, vezetősíkok mentén kutatóaknákat mélyítették a karsztvízszint elérése érdekében. E karszthasadékok továbbmélyítése azonban - mint utólag kiderült - csupán a legkorszerűbb technikai eszközök /kompresszorok, csőr-lő, stb/ alkalmazásával oldható meg.

Juliusban a munkálatok az Országos Természetvédelmi Hivatal felkérésére, az első sebesi Huba források térségére helyezték át. Itt a Csoport - köztudottan - a korábbi években eszközölt nagyarányú bontási munkálatai során a lejtőtörmelékben, kutatóárkokban hajtott a feltételezett forráskiömlés irányába, s ennek eredményeként két egymástól független barlang-rendszer léteire derített fényt.

A munkálatok felújítása a beomlott kutatóárkok kitisztításával vette kezdetét, majd ezt a barlangi patak szikla-medrének mélyítése követte. A két forrásbarlang feltárására ugyanis csupán azt követően nyílik lehetőség, ha sikerül a barlangok előterében húzódó szikla-küszöb szintjének több méteres csökkentése.

Az itt eszközölt munkálatok, már eddig is jó néhány problémára egyértelmű választ adtak. Nyilvánvalóvá vált többek között, hogy a K-i barlang nagyméretű, s mint ilyen idegen-forgalmi szempontból is kiépíthető, kiterjedt járatrendszer.

A Ny-i barlang-száda mögött viszont a Szivárvány barlang hasadék rendszerének szifon mögötti összekötő járatai tárhatók fel, melyek elsősorban sport tevékenység szempontjából, gyakorló un. "Tan-barlang"-ként jöhetnek számításba.

Herman Ottó Karst- és Barlangkutató Csoport:

A Csoport részben barlang-feltáró, részben a tudományos feladatok megoldása terén végzett kiemelkedő munkát.

Az első félévben a feltáró munkálatok elsősorban a Borókási kutatási területen folytak. A bontási munkálatok eredményeképpen a Borókás IV és V.-ös barlangok mélységét sikerült jelentősen növelniük az április 3-11 között megrendezett tavaszi táborozásuk során. A tábor résztvevőink létszáma 10-15 fő között változott. A tábor ideje alatt még igen jelentős bontási tevékenységet folytattak, a Bükkös viznyelőben /Létrás/ és a Sziklafal alatt és Róka barlangokban. /Borókás/. A Sziklafal alatti barlang lejárati részének kibontása és kiépítése igen nagy energiákat emésztett föl. A kitartó munka végül is eredményre vezetett, s április utolsó napján sikerült a barlang aknarendszerébe lejutniuk, s ezt mintegy 90 m hosszban és 40 m mélységben feltárni. A végpont sziklasszükületének átbontása azonban többszöri próbálkozás ellenére sem bizonyult eredményesnek.

Ekkor a csoport vezetője Mészáros Károly, a mielőbbi eredmény elérése érdekében vakmerő lépésre szánta el magát.

Társával a barlang mélyére hatolt, ahol tiltott akciót hajtott végre. Ezt követően - a körülmények kedvezőtlen alakulása révén - a maguk okozta veszélyhelyzet tragikus fordulatot adott az eseményeknek. Május 2-ára viradó éjjelen - a Bükki Tudományos Barlangkutató 25 esztendeje alatt első ^{izben} esztendejében - a barlang-kutatáshoz kapcsolódó tevékenység ember áldozatokat követelt.

Mészáros Károly és Lantos Imre fiatal szervezete a beszívott füstgázzal nem ^{tudott} ~~birt~~ megbirkózni, s ennek mérgező hatása a két tehetséges barlangkutató életét kioltotta.

A megrázó esemény a csoport munkáját hosszú időre visszavetette. A nyári táborozást ezért - szerényebb keretek között - július 30- és augusztus 15 között Rókafarm közelében rendezték meg. A táborozó létszám 20-25 fő között váltakozott. 4 kutatási ponton folyt feltáró munka: az Erzsébet barlangban /Kékmező közelében/, itt barlangi termet is találtak, mely különleges képződményei révén páratlan felfedezésnek minősül. A gyertyányölgyben egy hasadékban, míg Dorongóson és Ilona kutban az ismert víznyelő barlangokban folyt jelentős feltáró munka. E munkálatok folytatása elsősorban Dorongós és Ilona kut esetében igen nagy reményekre jogosítja fel a kutatókat.

Az őszi folyamán a Borókás V-ös barlang mélységét bontással, kompresszoroszással mintegy 20 m-re sikerült növelniük.

December hónapban a csoport Garadnán a DVTK faházait bázistáborként felhasználva 8-10 fővel téli évadzáró táborozást rendezett. E táborozás szép példája volt a Miskolci Kutató csoportok önzetlen együttműködésében. A Herman Ottó csoport ugyanis egyéni érdekeit háttérbe szorítva, a Bányász csoport felkérésére igen jelentős technikai segítséget nyújtott a Bányászok alsó sebessi szikla küszöb sülyesztési munkálataihoz. A Herman Ottó csoport tagjai tevékenységükkel igen hatékonyan segítették elő a feltáró munkák sikerét, s ezért mindenképpen a "Fair play" szellemében jártak el.

MEAFG "Maegel Loubens" barlangkutató szakcsoport:

tevékenységet az alábbi pontokban összegezhető:

- 1./ Tudományos munkák végzése.
- 2./ Oktatás-továbbképzés.
- 3./ Dokumentáció-Publikáció
- 4./ Feltáró, és karbantartó munkák
- 5./ Szakmai előadások, élménybeszámolók, csoport összejövetelek és egyéb rendezvények.

/ A többi csoportéhoz hasonlóan itt is csupán a feltáró s az egyéb sport tevékenységnek minősülő munkák vázlatos ismertetését eszközölném/.

Feltáráásra irányuló külszíni bontások a következő helyeken történtek:

Cubákos II. Hegyes Teber, Titkos /Létrás/, Szilfás /Dol mitbányától Északra/, Savósi utmenti, Lusta völgyi.

Barlangokban folyó bontási munkák:

Létrási vizesben három helyen, az Utmenti zomborban, a Vesszősgerinci, a Szepesi, és Szamentum barlangokban. Jelentős eredménynek könyvelhető el, hogy sikerült bejutniuk az Utmeni zombor ujjabb szakaszát képező hasadékba, s ezzel a barlang mélységen 59 m-re növekedett.

Az intenzív feltáró munka érdekében a nyári táborozás munkájának jelentős hányadát képezték a barlang bontások. A táborozó létszám átlagosan 55 fő volt. A táborozáson 31 külföldi vendég is részt vett. A Létrási vizesbarlang népszerűségét bizonyítja, hogy csupán az év folyamán 235 fő látogatta meg. A csoport által kutatott további hét jelentősebb barlangban is hasonló nagy értékek tapasztalhatók, hisz e barlangokban is 278 alkalommal történt leszállás.

Az ismertetetteken túlmenően a szakcsoport tagjai barlang bejárásokat végeztek: a Bükk, a Mecsek, a Bakony, és az Aggteleki karszt barlangjaiban, továbbá Belgium, Lengyelország, Csehszlovákia, és Törökország barlangjaiban.

A jelentés készítésének időpontjában kaptuk a hírt, hogy 1977. március 1-én a Tardnai Községi sportkör keretén belül megalakult a Természetjáró Szakosztály 11 fős barlangkutató csoportja.

M i s k o l c , 1977. március 30.

Várszegi Sándor